

Gang, naar man ønskede den Slags Sager fremmede: det nytter ikke noget, det kan ikke hjælpe noget, der er intet Udkomme med det. Det er glædeligt at se, at den Slags Tanker og Udtalelser forstumme mere og mere, og det er glædeligt at se den Fremgang, der er i Voldgiftstanken i det hele og i Bestræbelserne efter at oprette Voldgiftstraktater mellem Landene. Den ærede foregaaende Taler er enig i den Betragtning — han gentog det flere Gange i sit Foredrag —, at ethvert Fremskridt her, selv om det er nok saa lille, er glædeligt; han var for sit Vedkommende glad ved det og vilde gerne være med til at fremme det. Og det samme siger jeg.

Med Hensyn til den foreliggende Traktat skal jeg ikke følge den ærede Taler i at komme ind paa de enkelte Bestemmelser. Den Side af Sagen havde det ærede Medlem jo særlig Grund til at komme ind paa paa Grund af hans Forhold til Voldgiftsdomstolen i Haag og hans Kendskab til den. Men jeg skal kun sige, at naar han syntes at ville gøre denne Traktat til at være temmelig fattig — jeg tror endogsaa, han brugte dette Udtryk: fattig, i alt Fald fattig i Sammenligning med en anden Traktat — og naar han altsaa syntes, at det Resultat, som var opnaaet her ved denne Traktat, var ikke særdeles omfattende eller særdeles betydeligt, saa vil jeg dog tillade mig at minde om, at Traktatens Bestemmelser om obligatorisk Voldgift alligevel omfatte ret store Ting. Jeg skal særlig pege paa Artikel 3, hvorved der indføres obligatorisk Voldgift med Hensyn til Stridigheder, som dreje sig om Fortolkning eller Anvendelse af en hvilken som helst Overenskomst, der er afsluttet eller fremtidig bliver afsluttet mellem de høje kontraherende Parter, og som har Hensyn til forskellige høringsmaal, der nævnes. Er der altsaa en hvilken som helst Overenskomst imellem de høje kontraherende Parter, som der er olevet rejst Tvivl om eller er Stridighed om, skal denne i Mangel af Løsning ad diplomatisk Vej afgøres ved Voldgift. Og der er desuden adskilligt mere. Jeg kan ikke se andet, end at, om end det ogsaa maatte siges, at det vilde være glædeligt, om Traktatens Indhold rakte adskilligt videre, om den strakte sig til alt, hvad der kan komme til at ligge Staterne imellem — og det vilde jo være i høj Grad ønskeligt, om vi i det hele kunde naa dertil med Voldgiftstraktater i al Almindelighed —, saa er dog det, der er naaet ved denne Traktat, i mine Øjne store Ting. Jeg vil

derfor være glad ved at stemme for den, idet jeg siger ligesom den ærede foregaaende Taler, at ethvert Fremskridt i saa Henseende er en glædelig Kendsgerning og bør hilses med Glæde, selv om det ikke er saa stort, som vi kunde ønske det.

**Reedtz-Thott:** Ogsaa jeg har haft nogen Tvivl, om der var Anledning til at forelægge denne Traktat for Rigsdagen. Saadanne Voldgiftstraktater ere jo allerede tidligere afsluttede og ere altsaa ikke noget ganske nyt. Allerede under 26. Juni 1895 er der i en Handelstraktat med Belgien optaget en Bestemmelse om Voldgift, og senere er en lignende Bestemmelse optagen i flere andre Traktater. Den nævnte Traktat blev ikke forelagt for Tingene, og jeg mener ikke, at der i og for sig er nogen Nødvendighed for, at en saadan Forelæggelse foregaar. Men selvfølgelig kan det jo for Tingene kun være af Interesse at faa Traktaterne forelagte og faa Lejlighed til at udtale sig. I øvrigt har jo ogsaa det ærede Medlem, som først havde Ordet i denne Sag (Matzen), lige saavel som den sidst afgaaede Udenrigsminister (Deuntzer) udtalt sig lidt tvivlende om dette Spørgsmaal.

Med Hensyn til selve Traktaten kan jeg ikke andet end billige den og tilraade, at man udtaler sin Anerkendelse af, at man har sluttet en Traktat med et saadant Indhold. Jeg indrømmer, at det efter Traktaten ikke er saa overordentlig meget, som kan komme til Voldgift efter den, men det er nu ogsaa min Mening, at i Virkeligheden vil der ikke være saa overordentlig meget, som man tager en Voldgift paa. Det er meget smukt, at man siger, at Voldgiftstraktater skulle hjælpe til at skaffe Fred imellem Nationerne, men alle kunne dog være enige om, at naar der virkelig kommer Spørgsmaal, som angaa de Interesser, der her ere blevne undtagne, nemlig de paagældende Landes Livsinteresser eller Uafhængighed, eller deres Ære, som den ærede første Taler nævnede, saa hjælper det ikke, at man har vedtaget nok saa mange Voldgiftstraktater; naar saadanne Spørgsmaal komme frem, er der ingen, som tager Hensyn til en Voldgiftstraktat, saa vil den alligevel blive døde Ord. — Men jeg er, som sagt, glad over, at man har faaet afsluttet denne Traktat, og jeg anser det for heldigt, at man er kommen ind paa den Vej: paa denne Maade at faa adskillige Spørgsmaal afgjorte ved Voldgift.

Jeg mener ogsaa, at det er heldigt,